

Literatura paradoxistă în- creată de Smarandache

Mircea Marinescu

○Smarandache, cât a locuit în casa aceea din Phoenix, părea timid, rușinos, și sta în camera lui citind ori scriind într-un carnet. Își traducea singur poemele în franceză sau engleză, și le trimitea pe la reviste în toate continentele. Avea o corespondență care-l sufoca! Mă mir de unde atâta energie risipită pentru scrisori!? Și încă ceva: ținea un jurnal, îl începuse din România în secret pe vremea dictaturii, apoi în lagăr (mărturisea c-ar fi notat peste 700 paginuțe de bloc notes numai în Turcia) și-l continua în exil cu încăpățănare ...○

Pe 23 martie 1990 ateriza la aeroport un grup de cinci refugiați români veniți din lagărele turcești după o așteptare de 2-3 ani (!). Printre aceștia era și Florentin Smarandache, despre care nu știam mare lucru la vremea aceea. A fost găzduit la domnul Nicoară (ce lucra la "Tolstoy Fondation", și de aceea mulți noi emigranți luau primul contact cu dumnealui) vreo două luni jumătate pe când l-am vizitat eu.

Smarandache, cât a locuit în casa aceea din Phoenix, părea timid, rușinos, și sta în camera lui citind ori scriind într-un carnet. Își traducea singur poemele în franceză sau engleză, și le trimitea pe la reviste în toate continentele. Avea o corespondență care-l sufoca! Mă mir de unde atâta energie risipită pentru scrisori!? Și încă ceva: ținea un jurnal, îl începuse din România în secret pe vremea dictaturii, apoi în lagăr (mărturisea c-ar fi notat peste 700 paginuțe de bloc notes numai în Turcia) și-l continua în exil cu încăpățănare

...

Având afinități comune (eu pictez în timpul liber și cânt la pian) ne-am împrietenit. Ne preocupam de Asociația Românilor din Arizona (Laura Georgescu - președinte, Ioan Nicoară - vice-președinte, Florentin Smarandache - director cultural), mergeam împreună la Biserica Românească "Sf. Ioan Botezătorul" din nordul Phoenixului, participam la evenimente cu caracter românesc.

... Activitatea lui Smarandache devine impresionantă pe zi ce trece. Cred că face un imens serviciu culturii noastre în lume prin lucrările pe care le publică... cu neastâmpăr oltenesc, așa zice!

De exemplu, o funcție în teoria numerelor se numește

Funcția Smarandache: $S(n) = \text{cel mai mic întreg astfel încât } (S(n))! \text{ se divide la } n.$

[Vezi articolele <The Smarandache Function> și <Mike Mudge pays a return visit to the Florentin Smarandache Function> semnate de cunoscutul scientist englez Mike Mudge în "Personal Computer World", Londra, iulie, 1992, p.420, respectiv februarie, 1993, p.403; precum și esul lui Constantin

Corduneanu, Texas State University, din "Libertas Mathematica", Arlington, Vol. 9, 1989, p.175; nota <Smarandache Function featured>, de Debra Austin, apărută în "Honeywell Pride", Phoenix, Arizona, Year 6, No. 10, iunie 22, 1993, p.8 (unde Smarandache lucrează ca inginer de computere).]

Este foarte bine să existe în matematică și noțiuni de proveniență românească, un aport al nostru la civilizația mondială.

Dar în literatură se manifestă ca un nărăvaș, năpustindu-se, asupra poeziei, în special, s-o desființeze... tocmai pentru a re-înființa-o! Da, este un paradox, pentru că Smarandache a pus bazele unei mișcări noi literare numită paradoxism.

În ce consta acesta? Să-i dăm cuvântul lui Ion Rotaru:

O avangardă internațională inițiată prin anii 1980 de Florentin Smarandache ca un protest împotriva totalitarismului comunist.

*La început, mișcarea a fost ca un **mutism**: a face literatură fără să scrii literatură deloc!... spre exemplu: o pagină albă însemna un poem! orișice putea să însemne un poem: un desen, o ciornă de caiet, o pictură, niște graffiti (deci lipsa oricărui cuvânt sau literă măcar!), orice semne abstracte (matematice, chimice, fizice etc.) puse pe pagină...*

Non-literatura creată, în mod paradoxal, a devenit un nou fel de literatură!!

În ultimii ani, paradoxismul a generalizat vechiul termen de <literatură> în spații n -dimensionale sau de-a dreptul științifice (Lobacevsky, Riemann, Banach etc.). (Orice domeniu de cunoaștere poate fi îmbunătățit prin metode din alte domenii, de cunoaștere opuse.) Astfel, în spațiul real cu 3 dimensiuni:

*- o floare (culeasă din grădină) este considerată **in corpore** un poem!*

- zborul unei rachete în cer!

- sunetele unui cimpoi, de asemenea!

Deci, un poem poate fi: un obiect, o ființă, un fenomen, o stare, o idee... (sau un grup de...). Intelegibil într-un limbaj universal (nu

mai este nevoie de traducere!) NU doar sub formă scrisă ori recitată pe scenă...

[Vezi Colecția de Lucrări Paradoxiste de la:

1. Arizona State University, Special Collection, Hayden Library, Tempe, AZ 85287, USA;
2. Muzeul Literaturii Române, Str. Fundației, Nr. 14, București, România;
3. Bibliothèque Nationale de France, 58, Rue de Richelieu, 75084 Paris, Ced e x 02, France.]

O uriașă contribuție la această avangardă o constituie tomusul "Anthology of the Paradoxist Literary Movement" de J. -M. Levenard, I. Rotaru, A. Skemer, 1993, conținând eseuri în 11 limbi (printre care și română) publicate în perioada 1983-1993 și implicând peste 150 scriitori din 28 de țări.

Pe urmă, fondatorul a efectuat un turneu literar pe la universități, academii și asociații artistice în Brazilia (Rio de Janeiro, Belo Horizonte, Florianopolis, Blumenau, Joinville, Ouro Presto, Brasilia, Joao Pessoa) la invitația mai multor scriitori locali (31 mai - 20 iunie) prezentând eseu "A History of the Paradoxism" cu un **Manifesto Brasileiro** în portugheză.

Florentin Smarandache a uimit însă prin acel jurnal de emigrant "America, paradisul diavolului", Ed. Aius, Craiova, 1992, carte de mare succes, cu scene memorabile ale greului început de exilat. Se citea volumul din mână în mână pe unde se apuca... Stilul cursiv, rapid, spusul pe șleau fără nici un fel de ocolișuri au atras enorm la lectură pe românul avid să cunoască America și modul cum se descurcă aci co-naționali, încât nu mai lăsau cartea din mână!

Iată și alte păreri despre furibunda activitate creatoare smarandachiană. De pildă, referitor la romanul său intitulat paradoxal "NonRoman", recent apărut (redactor Ileana Petrescu), cum se pronunță renumiții oameni de litere **Alexandru Ciorănescu** (Spania):

Dragă Domnule Smarandache,

Ești un om primejdios și contagios: norocul meu că propagi această sida nouă (sau sită nouă) numai în absență, ceea ce mi se pare foarte elegant. De altfel și foarte corect și abil. Paradoxul fiind o opoziție la crezul curent, Dumneata împingi paradoxismul spre o luare de conștiință a cititorilor, tocmai ca să rămâi paradoxal.

Adică vrei să ne câștigi ca să ne pierzi; și după asta?

respectiv **Constantin M. Popa:**

*Nonroman este un roman, într-adevăr, "de sertar", purtat ani la rând în sacul fără fund al exilului. Această parabolă atroce dcspre totalitarism, despre alienare, obediență vinovată și minciună, oportunism, cruzime, violență, monstruoziitate, scrisă într-un stil dur, tensionat, lipsit de pudibonderie îl așează pe Florenrin Smarandache alături de Orwell, Konwicki, Koestler, Baconsky și marchează o nouă dimensiune a **Mișcării Literare Paradoxiste**.*

Sau ciudata trilogie teatrală "Metaistorie", Ed. Doris, București, 1993, despre care tânărul dramaturg american **George F. Redmann** spune:

"A nervous and strange style, source of an explosive personality."

iar dramaturgul **Dan Tărchilă:**

Piesele din acest volum sunt izbucnirea unei revolte împotriva barbariei moderne ridicate pe eșafodul unei concepții politico-sociale distrugătoare: comunismul. Autorul se descătușează de frică și de obsesii scriind Trilogia dramatică pe care o intitulează cu un nume ge-

neric: METAISTORIE. Publicându-și cele trei piese, FORMAREA OMULUI NOU, O LUME ÎNTOARSĂ PE DOS și PATRIA DE ANIMALE, poetul FLORENTIN SMARANDACHE se desprinde de arta poeziei și abordează arta teatrului, atacând la modul cel mai dur o parte cumplită a unei realități istorice. Folosind calea alegoriei dramatice, autorul își deschide posibilitatea unei mai mari cuprinderi a orizontului ideilor, unei profunzimi și generalizări a sensurilor istoriei contemporane.

Ca realizare, ni se pare că prima și ultima piesă sunt cele mai izbutite. FORMAREA OMULUI NOU o considerăm și cea mai teatrală. Cât privește PATRIA DE ANIMALE, credem că ne aflăm în fața unei formule dramatice interesante. Renunțarea la rostirea cuvântului pe scenă poate să aibă un efect extraordinar. Sunt în această piesă momente cutremurătoare. Dramaturgul ajunge la un fel de esență a teatrului printr-un paradox: se dispensează de cuvântul rostit și reține doar gestul actorului. Monstruozițatca și grotescul se realizează prin formula adoptată de dramaturg, formulă pe care o salutăm cu satisfacție.

Florentin Smarandache a publicat (în matematică, literatură, rebus) vreo 20 de cărți și a colaborat la circa 110 publicații(!) de pe întreg mapamondul, profilându-se ca o personalitate în diaspora culturală românească.